

Hvad skal barnet hedde?

Navneskikke Hundborg herred 1700-1750.

ved Torsten Balle

HVAD SKAL BARNET HEDDE? Det spørgsmål melder sig, hver gang et barn er født - undertiden før. Efter ældgammel skik er det forældrene, der giver svaret, og de kan vælge omtrent hvilket navn de vil. Valget kan være svært. Der er jo hundreder af navne at vælge imellem, selv om man holder sig til de navne, der er - eller har været - i brug i vort lille land.

Nu falder det dog ikke ret mange forældre ind at starte en større navneindsamling for at finde et navn til deres barn. De allerfleste tager et navn, som de kender i forvejen, og derved bliver antallet af navne, der kan komme i betragtning, straks mere begrænset. Da de fleste navne, folk kender, bæres af mennesker fra deres bekendtskabskreds, der lever på samme tid og på samme egn som de selv, bliver deres navneforråd også til en vis grad bundet til tid og sted. Dette var i højere grad tilfældet før i tiden. I vore dage pumper aviser, blade og bøger hver dag en mængde navne fra ind- og udland ind i folks bevidsthed, og dette navnestof har også mulighed for at gøre sig gældende, når folk skal finde navne til de små. Før "avistiden" var der ikke megen læsning i hjemmene udover Bibelen, en prædikenbog og salmebogen, og foruden de navne, der findes i disse bøger, havde man da kun de kendte, stedlige navne at tage af.

Man kunne da vente, at navnestoffet dengang var mere forskelligt fra egn til egn end nu, og det var sikkert også tilfældet. Selv om mange navne var i brug over hele landet, var de måske ikke lige almindelige i de forskellige egne. På Sjælland var navnet Hans f.eks. meget almindeligt. Derfor er der så mange Hansen'er. I Ty er navnet derimod meget sjældent ligesom navnet Rasmus, der var en landeplage i Østjylland. Men også egne, der ligger hinanden nærmere, f.eks. Mors og Ty, havde sikkert deres særegenheder i navnemæssig henseende. De gør sig blot ikke saa stærkt bemærket.

Navnestoffet er sikkert også forskelligt fra slægtled til slægtled. De fleste har lagt mærke til, at de gamle på deres egn tildels har andre navne end de unge. Nye navne er dukket op, og andre er gået af brug - i hvert fald for en tid. Således har det sikkert altid været, men man kender endnu ikke meget til, hvorledes denne gradvise forandring af navnestoffet gennem tiden er foregået.

Det ville være interessant, om der blev foretaget grundige undersøgelser af navnestoffet på forskellige egne og til forskellige tider. Man ville måske kunne få oplysninger af stor kulturhistorisk værdi f.eks. ved en kortlægning af de forskellige navnes udbredelse og ved en bestemmelse af de veje, ad hvilke navnene er vandret fra egn til egn.

Som et bidrag til en sådan undersøgelse fremlægges her studie over navneskik i Hundborg herred fra 1700-1750. Denne tid er valgt, fordi kirkebøgerne, der før folketællingen 1787 er den eneste kilde, der omfatter hele navnestoffet, først fra ca. 1700 er til stede for alle herredets sogne. Også nogle få år efter 1700 mangler kirkebogsoptegnelser fra enkelte sogne, således fra Sjørrind og Torsted 1700-1703, Hundborg-Jannerup

1700-1714, Skjoldborg-Kallerup 1704-1710 og Nørhå 1706-1713 og 1728-30. Dog er det samlede navnemateriale så stort, at disse mangler sandsynligvis kun får ringe betydning for undersøgelsens resultat. For disse sogne er det gennemsnitlige antal fødte pr. år indtil 1750: 12,4, 14,4, 9,2 og 8, og det antal, der mangler, bliver ca. 468. Da der fra 1700-1750 er født 2747 børn + de nævnte 468, i alt ca. 3215, mangler der altså ca. 14,5 %, men det må antages, at navneskikken har været omtrent den samme for disse børns vedkommende som for de øvrige, så at manglen ikke får større betydning for undersøgelsens resultat.

Hundborg herred omfatter følgende sogne: *Sjørrind, Torsted, Tilsted, Vang, Tvorup, Hundborg, Jannerup, Skjoldborg, Kallerup og Nørhå*. Desuden hørte dele af Øster og Vester Vandet, Skinnerup, Tisted landsogn, Tisted købstad og Stagstrup sogn i gamle dage til Hundborg herred. Disse dele er ikke medregnet her, da det ikke fremgår med tilstrækkelig tydelighed af kirkebøgerne, hvilke af sognenes familier, der boede i Hundborg herred.

Ved undersøgelsen er der kun taget hensyn til kirkebøgernes dåbslister, idet det er *navngivnings-skikken* i bestemte tidsrum, der skal behandles.

Denne skik omfatter såvel *navnestoffet*, d. v. s. de navne, der er brugt, og deres masse i forhold til hinanden, som de regler, hvorefter navnene blev givet, *opkaldelsesreglerne*.

Navnestoffet.

Fra de 50 år, undersøgelsen omfatter, er der medtaget navne på 1324 drenge og 1301 piger, i alt 2625 børn. Der er født 2747, men i dette tal er de dødfødte og de børn, der er døde udøbte, samt nogle få børn, hvis navne ikke er anført eller ikke er læst med sikkerhed, medregnet.

A. Mandnavne.

Af drengene hed 266 eller 20,1 % *Christen*. Det vil med andre ord sige, at hver femte dreng bar dette navn. (Og man kan da beregne, at hver femogtyvende eller 4 % skulle hedde Christen Christensen). Intet andet drengenavn bæres af tilnærmelsesvis så mange, og det ligger nær at spørge om grunden hertil. Man kunne tænke sig, at kongenavnet Christian har været medvirkende, men det er ikke sandsynligt. Der findes nemlig mellem de 1324 drenge kun 1 - een - Frederik, og navnet var også ret almindeligt før den første kong Christians tid (se "Danmarks gamle personnavne"). Det er sikkert oprindeligt brugt her i landet som et kristent sidestykke til navne som Torsten, Torbjørn og Tord. Man ville ikke give mennesker selve det hellige navn. I stedet brugte man det som forled i sammensatte eller afledte navne, og man troede, at sådanne navne bragte deres bærer lykke og skærmede ham mod onde magter. Dette er sikkert grunden til, at navnet Christen blev så almindeligt.

En sideform af navnet er Christian, men det var dengang et ret sjældent navn her. Kun 9 drenge hed sådan.

Senere blev navnet mere almindeligt, men i det 18. århundrede synes det, som om man ikke har betragtet navnet som en finere form for Christen, men som et selvstændigt navn. Det er måske tvivlsomt, at bønder har opkaldt deres børn efter kongen, men fornemmere folk gjorde det. (Christian Mortensen Lelius var borgmester i Tisted, hans broder Frederik landsdommer i Viborg, og borgmester Enevold Berregård i Tisted havde to sønner, Christian og Frederik). Fra disse fine folk er navnet så nok vandret ud på landet.

Næst efter Christen er de almindeligste navne *Peder* (11,9 %), *Jens* (11,8 %), *Niels* (10,5 %) og *Anders* (8,5 %). Disse navne er også kommet ind i landet med kristendommen, og de er danske former for Petrus, Johannes, Nicolaus og Andreas. Når folk kaldte deres børn med disse og andre helgennavne i den katolske tid, har de vel ment, at helgenerne ville beskytte den, der bar deres navn. Det er derfor ganske i sin orden, at Peder og Jens er de almindeligste navne næst efter Christen. Det er jo de store apostle Peter og Johannes samt Johannes Døber, ”den største af kvindefødte”, der er kaldt op. Vanskeligere er det at forstå, at Niels og Anders er de næste i rækken. Efter vor børnelærdom skulle i hvert fald Poul (Paulus) og Jakob komme før. Men menigmand i den katolske tid så anderledes på det. Helgenerne betød så meget. Fortællingerne om deres liv, deres undergerninger og deres magt til at hjælpe overskyggede evangelierne, og til dem vendte man sig, når man var i nød, når man skulle ud at sejle, når man havde tandpine.

Det er derfor ikke mærkeligt, at den hellige biskop Nicolaus af Myra, de søfarendes værnehelgen, var så anset på en egn, hvor folk ”husvant fra arilds tid plasked’ til søs”, at mange børn kom til at bære hans navn i dansk form: Niels. Til Sankt Nicolaus var mindst to kirker på egnen indviet: kirkerne i Sennels og i Vester Vandet, og måske er det ur med indskriften: ”Giv Lykke i tide, naar Klokken slaer, At Skibet maa glide og Lykkelig gaae”, som 1754 blev skænket Vester Vandet kirke af redere og skipperne fra Klitmøller, et sidestykke til henfarne sømænds offergave til kirkens helgen.

Næst efter Niels er Anders (Andreas) det mest brugte navn. Men hvem den Sankt Andreas er, hvis navn hver Anders bærer, er ikke let at sige. Foruden apostelen Andreas var der nemlig en del andre helgener, der bar dette navn, deriblandt den danske folkehelgen Hellig Anders fra Slagelse. Men helgennavnet mindes to steder på egnen. Der fandtes en sankt Anders’ kirkegård i Sjørrind ifølge præsteindberetning 1638 (måske en gravplads, der har forbindelse med borgen), og til Sankt Andreas var Jannerup kirke indviet. Denne kirke var berømt viden om, fordi folk, især søfarende, troede, at de ville få beskyttelse og hjælp, hvis de gav - eller lovede at give - en god gave til ”den hellige kirke i Jannerup”. Men også her er kirken sikkert trådt i helgenens sted efter reformationen.

Sammen med Christen udgør de fire ovennævnte navne 62,8 % af drengenes navne. Det vil sige, at kun 3 af hver 8 drenge hed noget andet. Det kunne jo nok volde lidt besvær, når så mange gik rundt med så få navne, især da man i regelen kun kaldte hinanden med fornavn. Der var ofte mulighed for forvekslinger, og man måtte da hitte på tilnavne, der kunne bruges til at skelne en person fra andre, der havde samme navn. Man kunne anvende faderens navn og kalde en dreng Peder Jensen eller Jenses

Peder, men var der flere i en by, der hed Christen Christensen, og det var der næsten altid, så gik det ikke på den måde. Man kunne så bruge et slægtsnavn, et bynavn eller et øgenavn, men ofte var det fader og søn - og endda måske sønnesøn, der hed ens. Så måtte man kalde dem Gamle Christen og Unge Christen og Yngste Christen, eller Store Christen og Lille Christen. De to sidste navne brugtes især om søskende, der havde samme navn, og det ser man tit.

Kun halvt så almindelige som disse fire navne er den næste gruppe: *Laurits* (4,4 %), *Mads* (3,5 %) og *Poul* (3,4 %). *Laurits* (Laust, Lars) er en dansk form for Laurentius, og Sankt Laurentius var en kendt helgen. Den store Kirke i Hvidbjerg på Tyholm var indviet til ham. Mads og Poul er danske former for Mathias og Paulus, begge apostelnavne.

Den fjerde gruppe omfatter seks navne, der hver bæres af mellem 1,5 og 2,5 % af drengene, altså ikke af ret mange i hvert sogn. Nogle af disse navne ville man på forhånd tro var mere almindelige, end de faktisk er. Fire af disse navne er kristne, nemlig *Mikkel* (2,2 %, ærkeengelen Michael), *Tomas* (1,9 %, apostelen), *Søren* (1,6 %, helgenen Severinus, Sankt Søren) og *Hans* (1,5 %, egentlig det samme navn som Jens (Johannes), men i tysk form). De to andre navne i gruppen er nordiske, nemlig *Oluf* (Ole, Olle) og *Salmand*, og de er lige almindelige (1,6 %).

De almindeligste nordiske navne bæres altså kun af 1 af hver 60 drenge, og så er Oluf endda også på en måde et kristent navn, da det må være Olaf den Hellige, Norges helgenkonge, det danske navn stammer fra. Salmand bliver derfor det almindeligste af de navne, der var i behold fra den hedenske tid. I de ældste kilder staves navnet Salmund, og det har ikke noget med kong Salomon at gøre. Nogle præster skrev ganske vist Salomon, og det er forståeligt, at en præst opfattede navnet på den måde, men de fleste har den rigtige form Salman eller Salmand. Dog går nogle en mellemvej og staver Salmon, og denne form blev med tiden mere og mere almindelig, indtil den tilsidt sejrede helt. 21 drenge bar navnet, deraf 7 fra Hundborg og 6 fra Torsted. Når et ellers ret sjældent navn forekommer så tit i et sogn, tyder det på, at navnet er et af de fornavne, der kun bruges i enkelte slægter, som trofast har bevaret navnet gennem århundreder ved opkaldelse.

84,5 % af drengene havde et af de 14 navne, der hidtil er omtalt. Det ser jo noget fattigt ud med så få navne til så mange. Havde man da virkelig ikke flere navne? Jo, det havde man rigtignok, og det får man at se, når man kommer til navnene på de resterende 15,5 % af drengene. Der er en vrimmel af navne, så mange, at det vil føre for vidt at komme ind på hver enkelt, skønt netop mange af disse navne er meget interessante. De må alle kaldes sjældne, det almindeligste af dem, *Jeppe* (af Jakob) bæres kun af 13 (1 %), derefter kommer *Bertel* (af Bertold, udtalt Bahtel) med 11, *Knud* (Knut) med 10, *Jakob* med 10, *Christian* og *Claus* med 9, *Jørgen* med 8, *Clemed* eller *Clemen* med 7 og *Christoffer* med 6 bærere.

5 bærere har: *Jesper* og *Rasmus*.

4 bærere: *Villads*, *Simon* og *Erik*.

3 bærere: *Just*, *Ebbe*, *Mathias*, *Steffen*, *Isak* og *Mogens*.

2 bærere: *Frans*, *Didrik*, *Mourits*, *Bendix*, *Immer*, *Ove*, *Villum*, *Johannes*, *Morten*, *Svend* og *Enevold*.

I bærer: *Bole, Jelle, Agi, Evert, Sejer, Gregers, Svenning, Lodvig, Torben, Troels, Palæmon, Frederik, Hartvig, Bartolomæus, Casper, Henrik, Las, Andreas og Michael.*

De tre sidste er opfattet som særlige navne, da de ikke forveksles sammen med Lars, Anders og Mikkel.

Et af de sjældne navne, *Immer*, der endnu kendes fra egnen som forled i efternavnet Immersen, er interessant, fordi det kan ses, hvordan navnet kom her til Ty. I Skjoldborg levede ca. 1600 en præst, der hed *Ingmer Pedersen København*. Han døde 1619, og en datter blev gift med eftermanden Peder Iversen Stagstrup, der døde ca. 1635. 1654 blev en søn af Niels Christensen Sandemand i Skjoldborg og hustru Anne Pedersdatter ved sin dåb kaldt *Igmer*, og man tør jo nok formode, at han er kaldt op efter præsten. Måske var drengens moder datter af hr. Peder Iversen og hr. Ingmers datter. Denne Igmer Nielsen blev gårdmand i Skjoldborg, men han kaldes, undtagen ved dåben, altid *Immer*. Fra hans børn, Niels, f. 1686, Anne, f. 1687, og Christen, f. 1695, stammer en vidtforegrenet slægt, hvori navnet Immerlænge bevaredes.

Nogle af de sjældne navne findes i præstefamilier, f. eks. Palæmon og Michael, og degne og proprietærer gav også somme tider deres børns egnsfremmede navne. Man kunne prøve at udskille navnene fra de familier, der ikke tilhører den fastboende befolkning, men det er næppe muligt at drage sikre skillelinier. En stor del af degnene og mange proprietærer tilhører i virkeligheden bondestanden og følger dennes skikke. Desuden skete det, at navne fra sådanne familier vandrede ud mellem bønderne, således som det var tilfældet med Immer; ja, det var i virkeligheden ofte på den måde, nye navne kom i brug i befolkningen, enten det nu skete ved opkaldelse eller ved at man efterlignede "moderne" navnedannelser som dobbeltnavne (f.eks. Jens Christian) og navne, der var dannet af andre navne ved at tilføje -ine, -ette, anus o. l. (f.eks. Jensine, Andeline, Andrejette, Petreanus o. s. v.) Alene af den grund vil det være svært at drage skel mellem fremmede og hjemlige navne.

Man kan derimod godt udskille de navne, der er af nordisk oprindelse. Det er ikke mange; nemlig kun:

Oluf, Salmand, Knud, Erik, Ebbe, Immer, Ove, Svend, Enevold, Jelle, Agi, Sejer, Svenning, Torben og Troels. Disse navne bæres af tilsammen 72 drenge eller 5,4 %.

Af tysk oprindelse er: Bertel, Villads, Didrik, Villum, Bole, Evert, Lodvig, Frederik, Hartvig og Henrik. Denne gruppe omfatter 25 drenge eller 1,6 %. Af disse navne er Didrik, Villum og Evert sikkert kommet fra Holland, hvortil der var handelsforbindelser fra Ty i det 17. århundrede.

Resten af de hidtil omtalte navne er af latinsk, græsk eller jødisk oprindelse.

En del navne er imidlertid endnu tilbage, nemlig dobbeltnavnene. Disse navne falder i to grupper. I den første er dobbeltnavnet dannet af et fornavn og et efternavn, i den anden af to fornavne. Man kunne kalde den første gruppe *uægte* dobbeltnavne, men da et efternavn, der ifølge sin mening er et efternavn, også i vore dage officielt regnes for et fornavn, når det kommer før det "rigtige" efternavn, og da man dengang stadig kaldte en person, der havde et sådant uægte dobbeltnavn, med begge de samhörende navne, er disse dobbeltnavne her opført i en gruppe for sig og ikke under de fornavne, der danner første led.

Disse navne er: Peder Mads (en), Peder Trædholm, Niels Justsen, Jens Pauli, Anders Jakobsen, Anders Larsen, Laurits Laurberg, Jens Kraft, Hans Bang, Mikkel Langballe, Anders Harding, Christian Søltøft, Frands Vogelius, Peiter Mathiasen, Jeppe Tomas(en) og Gunder Svendsen.

Om alle disse navne gælder det, at de er indført i kirkebogen ved barnets dåb, medens efternavne ellers ikke indførtes, disse børns egentlige efternavne heller ikke. Man kan i flere tilfælde se, hvem barnet er kaldt op efter. Blandt de opkaldte er Peder Mads (en) Jensen, Kammerråd og ejer af Ulstrup, majo r Jens Kraft til Råstrup, provst Hans Bang til Vang og Tvorup, provst Anders Harding i Sjørrind og Mikkel Langballe, ejer af Nebel.

Hvert af disse navne bæres kun af een dreng, og de udgør kun 1,2 % af drengenavnene.

De ægte dobbeltnavne, der er sammensat af to fornavne, optræder allerede før 1725, men tiltager med tiden i antal. Der er kun 16, nemlig:

Hans Henrik, Hans Christoffer, Hans Casten, Jens Christian, Mads Christian, Rasmus Hans, Claus Peiter, Peiter Christian, Peiter Enevold, Erik Peiter, Lorens Peiter, Jørgen Nikolaj og Hans Nikolaj Bang.

Disse tidlige dobbeltnavne er noget forskellige fra dem, der senere blev så almindelige. Det er egentlig kun navnene Jens Christian og Mads Christian, der peger mod fremtiden. De er begge fra Vang, hvor der er to drenge af hver slags, alle bøndersønner. Den første Jens Christian er født 1700. De andre navne er fra højere stænder med undtagelse af Jørgen Nikolaj, som er broder til den ene Mads Christian (Dattersønner af den "for Erfarenhed i Chiurugien vidt berømte" Mads Lauritsen Badskær i Vang), og Hans Christoffer, hvis fader også var bonde, men dog af finere ekstraktion, nemlig Jakob Caspersen Preetzmann af Søgård i Sperring, Sjørrind sogn.

Gennem tiden fra 1700 til 1750 kan det ses, at der efterhånden sker ændringer i navnemassen. Deler man denne tid i to perioder, 1700-1725 og 1725-1750, og tæller de enkelte navnes bærere, viser det sig, at Christen holder stillingen som det foretrukne navn, idet der i begge perioder er 20,1 % af drengene, der bærer dette navn. Af de mere almindelige navne er der tilbagegang for Peder (fra 12,3 til 11,6 %), Jens (13-10,9 %), Niels (11,5-9,9 %), Anders (9,5-7,9 %), Poul (3,5-3,3 %), Thomas (2,2-1,6 %) og Salmand (1,9-1,4 %). Hans har i begge perioder 1,5 %. Fremgang er der for Laurits (3,7-4,8 %), Mads (3,5-3,6 %), Mikkel (1,1-3,1 %), Oluf (0,9-2 %), Søren (1,1-1,9 %), Jeppe (0,6-1,3 %), Knud (0,2-1,2%), Christian (0,2-1 %) og Bertel (0,6-1 %).

For de sjældnere navnes vedkommende kan man nok udregne hyppighedsprocenten i de to perioder, men man kan neppe af disse tal slutte, om et navn er i fremgang eller tilbagegang. Dertil er tallene for små. Desuden er disse navne ofte opkaldelser efter bedsteforældre, og det kan derfor ske, at navnene kun forekommer i hvert andet slægtled, således at et navn, der ikke findes 1700-1725, forekommer flere gange 1725-1750 uden dog at være et nyt navn på egnen; det er kun opkaldelse efter personer, der er født før 1700.

B. Kvindenavne.

"Maren hiqer dem fleest, -" begynder et gammelt rim, og det passede i årene fra 1700 til 1750. Af 1301

piger hed 317 Maren. Det er 24,4 % eller hver fjerde pige, og navnet er altså endnu mere almindeligt end Christen. I de ældste kirkebøger staves navnet undertiden *Marine*, og således hed en helgeninde. Det var dog sikkert ikke hende, man ville kalde op. Hun var ikke meget kendt i Danmark. Men hvem var det da, som var så mægtig, at man foretrak hendes navn for alle andre navne? - Svaret på dette spørgsmål ligger lige for. Det maa være selve Gudsmoderen *Maria*. Når man sammenholder navnene Maren og Christen, bliver man sikker på, at dette svar må være rigtigt, og samtidig forstår man, at man ikke ville kalde sit barn *Maria*. I den tid, da navnet Maren blev udbredt her i landet, var Guds Moder anset for at være mere end et menneske. Hun var guddommelig, og derfor kunne syndige mennesker lige så lidt bære hendes som Kristi navn uden tilføjelser. Og så valgte man navnet *Marina* og lagde i dette navn betydningen ”den til *Maria* indviede” el. l. Efter reformationen betragtede man ikke længere. Jomfru *Maria* som guddommelig, men alligevel varede det længe, inden man begyndte at kalde piger *Marie*. Man begyndte i perioden 1700-1725 at anvende navnet som sidste led i dobbeltnavne som *Anne Marie*. Derved havde man egentlig ikke brudt med de gamle anskuelse, for et dobbeltnavn blev - og bliver endnu - betragtet som eet navn, og *Anne Marie*, *Else Marie* og lignende navne står derfor i samme forhold til det hellige navn som *Maren*. Men alligevel har disse navne måske banet vej for navnet *Maries* anvendelse som eneste fornavn. Det findes som sådant allerede 1727 i Skjoldborg, men det blev dog ikke almindeligt før langt senere.

Efter gammel folketro skulle de piger, der hed *Maren*, være særlig dygtige, men også ”nøj skrapp”. ”*Maren* hiqer dem fleest, å uun æ di mjest”, hed det.

Det pigenavn, der blev brugt mest næst efter *Maren*, var *Anne*. Det staves gerne som her med to n'er, og denne stavemåde svarer til den stedlige udtale - *Ann* - med kort a og langt n. Det bæres af 261 piger eller 20,1 % og er altså lige så almindeligt som *Christen*, og det er ikke så mærkeligt, at det anvendes så tit. *Marias* moder hed nemlig efter katolsk tradition *Anna*, og som moder til Himmeldronningen var hun den største af alle jordiske kvinder. Men hendes navn var et menneskenavn, og det kunne derfor bruges uden tilføjelse som navn til mennesker. Det blev også anvendt meget som forled i dobbeltnavne, fra 1700-1750 i 43 tilfælde (3,4 %).

Maren eller *Anne* hed altså 44,5 % eller næsten halvdelen af pigerne (doppelnavnene ikke medregnet). Næst efter dem er *Karen* og *Kirsten* almindeligst, men *Karen* hedder kun 8,5 % og *Kirsten* 8,2 %. Begge navnene er helgennavne, danske former for *Katharina* og *Christina*. Den sidste var en ret ukendt helgeninde, og muligvis har man da brugt hendes navn, alene fordi det er afledt af *Kristus* og altså er et sidestykke til *Christen*. *Katharina* af *Alexandria* var en af de mest tilbedte helgeninder, så det er forståeligt, at hendes navn kommer næst efter *Maren* og *Anne*. Det ser endda ud, som om hendes navn længere tilbage i tiden har været mere brugt end disse to navne, der først blev almindelige efter 1400.

Johannes Døbers moder, *Elizabeth*, skulle man også vente opkaldt, og det er da også hendes navn, der - i det danske form *Else* - kommer næst efter *Kirsten*, nemlig med 5,3 %. Desuden har 1 % et dobbeltnavn, der begynder med *Else*, og 7 piger (0,5 %) hedder *Elisabet*.

Næst efter kommer det første nordiske kvindenavn, *Inger*, med 4 %, og derefter *Mette* (3,5 %), *Dorte* (3,4 %) og *Johanne* (2,6 %), og så følger det næste nordiske navn, *Ingeborg* (1,9 %), *Zidsel* (1,6 %), *Margrete* (1,3 %), *Birte* (1,1 %), *Ellen* (1,1 %) og *Bodil* (0,8 %).

7 piger hedder *Helvig*, 4 *Sofie*, 4 *Marie* (heraf 2 *Marjæ*), 3 *Gertrud*, 3 *Inge*, 2 *Marta*, 2 *Magdalene*, 2 *Catrine*, 1 *Helvig*, 1 *Helle*, 1 *Bennet*, 1 *Christiana*, 1 *Voldborg*, 1 *Benedicta* og 1 *Barbara*.

Doppelnavne er mere almindelige for pigernes vedkommende end for drengenes. Kun een, *Maren Morup*, har et navn, sammensat af et fornavn og et efternavn, medens 107 pigers navne er sammensat af to fornavne. Som første fornavn er brugt et af de tidligere nævnte enkeltnavne. De kunne alle anvendes på denne måde, men er ikke alle repræsenteret i det foreliggende materiale. Som andet fornavn bliver i almindelighed kun ganske få navne brugt, nemlig *Marie*, *Kirstine*, *Catrine*, *Margrete* og *Sofie*. Undertiden forsøgte man sig med andre navne, men de slog ikke an. I alt findes der 43 forskellige dobbeltnavne, som anføres her i en skematisk opstilling, der letter oversigten.

1ste 2det Fornavn

Fornavn

	Marie	Kirstine	Catrine	Margrete	Sofie	Mariche	Helvig	Magnille	I alt
Anne	10	9	9	5	4	3	3		43
Else	6	2	3	2					13
Mette	5			2		1			8
Kirstine	4						1		5
Kirsten	1				1				2
Bodil		5							5
Inger	3	1							4
Birte	2	1	1						4
Karen	2								2
Maren		1		1					2
Catrine	1				1				2
Marta	1				1				2
Ingeborg	2								2
Helene			2						2
Øllegård					2				2
Marie		1							1
Mariche		1							1
Johanne		1							1
Sofie		1							1
Helvig			1						1
Dorte				1					1
Zille				1					1
	37	22	17	11	10	4	3	1	105

Og hertil kommer 1 *Christiana Charlotte* og 1 *Elisabeth Øllegård Catrine*.

Man vil se, at mange af de former, der senere blev så almindelige, allerede er i brug. Flere sammensætninger kom efterhånden efter 1750 til, f.eks. *Dorte Marie*, *Zidsel Marie* og *Bodil Marie*. Til gengæld forsvandt nogle af de ovennævnte, kun *Marie*, *Kirstine* og *Catrine* vedblev at være almindelige som 2det navn. *Margrete* blev sjældent brugt, og *Sofie* forsvandt næsten helt.

Men også i tiden 1700-1750 kan der for dobbeltnavnenes vedkommende påvises en udvikling. I perioden 1700-1725 fik de 29 piger disse navne, 1725-

1750 er dette tal steget til 79, et vidnesbyrd om, at dobbeltnavnene var en mode i fremgang. De forskellige navne dukker op efterhånden. Anne Catrine forekommer allerede 1700 i Vang og 1704 i Sjørrind, Anne Margrete 1714 i Vang, Bodil Kirstine 1717 i Torsted, 1723 i Tilsted, Anne Sofie 1714 i Nørhå, 1721 i Skjoldborg, Anne Kirstine 1717 i Vang, 1718 i Hundborg o. s. v. Det almindeligste Dobbelt navn Anne Marie findes ikke 1700-1725 det forekommer først 1734 i Hundborg og i Jannerup, men derefter breder det sig hurtigt.

Af enkeltnavnene bliver Maren noget mindre brugt fra 1725-1750 (21,9 % jend fra 1700-1725 (27,5 %), Anne går noget mindre tilbage, fra 21,3 % i 1ste periode til 19,1 % i 2den, Karen går tilbage fra 9 til 8,2 %, og Kirsten fra 9,4 % til 7,8. Derimod er der fremgang for Else (4,4-6,4 %), Inger 3,5-4,3), Mette (2,8-4,1), Dorte (3,2-3,4), Johanne (2,1-3), Ingeborg (1,4-2,3), Zidsel (1,1-2) og Ellen (0,7-1,1 %).

Næsten ethvert af de dreng- og pigenavne, der er nævnt i det foregående, kunne staves på forskellige måder. I denne artikel er der ikke taget hensyn til dette, idet alle navneformer, der må antages at være skriftlige udtryk for det samme navn, er sammenfattet under een form af navnet. Undertiden kan det dog være svært at afgøre, om en navneform skal opfattes som et særligt navn eller blot som en afvigende stavemåde af et navn, der kendes i andre former. I sådanne tilfælde kan man gå flere veje, når man forsøger at finde en løsning på spørgsmålet.

1. En undersøgelse af navnenes ældre former kan måske klare sagen. De to navneformer *Inge* og *Inger* kunne man fristes til at antage for eet navn. Men hvis man ser efter i kirkebøger og andre dokumenter fra 1650-1700, finder man også former som *Ing*, *Ingier* og *Ingiard*. Disse former tyder på, at der er tale om to forskellige navne, *Ing* - *Inge* (udtalt eng med langt ng) og *Ingiard* - *Ingier* - *Inger* (udtalt i to stavelser og med tydeligt r, og fra først af også med j og måske med d til sidst). De to navne må da være nyere former af de gamle danske kvindenavne *Inga* og *Ingigerth*. Når navnet *Inge* ikke forekommer oftere fra 1700-1750, skyldes det sikkert, at der ikke mere var så stor forskel på udtalen af de to navne. Mange præster har da ikke opfattet forskellen og har stavet navnet *Inger*. Dette navn kendte de sikkert bedst. Senere forsvinder *Inge* fuldstændigt fra kirkebøgerne, men derfor kan navnet godt endnu en tid i udtale og i folks bevidsthed have holdt sig som selvstændigt navn.

2. Det er klart at ethvert selvstændigt navn i udtalen har kunnet skelnes fra andre navne, og hvis man bare kendte datidens udtale af navnene, ville det være en stor hjælp, når man skal afgøre, om en navneform er et selvstændigt navn eller ikke. Men om udtalen véd man kun, hvad man kan slutte sig til ud fra, stavemåderne og ved at sammenligne disse med vore bedsteforældres udtale, så på dette grundlag alene vil man sjældent kunne træffe en sikker afgørelse. Et og andet vink angående navnenes indbyrdes forhold kan man dog godt få ad denne vej.

3. Når man læser kirkebøger, tingbøger og skifteprotokoller, ser man tit, at forskellige navneformer bliver anvendt om den samme person. Åbenbart er det ligegyldigt, hvilke af disse former man bruger, og man kan derfor gå ud fra, at navneformer, der således kan veksle med hinanden, er blevet opfattet som eet navn.

Undersøger man nu navneformerne *Laurits*, *Laust* og *Lars*, viser det sig, at de har samme oprindelse, at de udtaltes ens for ca. 100 år siden, nemlig som *Laust*, at denne form findes allerede 1641 (Skjoldborg kirkebog), og at de kan bruges om samme person. De er derfor her betragtet som eet navn. Staveformen *Laurits* er brugt, fordi den anvendes mest omkring 1700. En enkelt gang findes navneformen *Las*, men da der ikke er fundet noget eksempel på, at *Las* kan bruges afvekslende med *Laurits*, og da det kunne tænkes, at *Las* er det navn, man finder som forled i *Lassen* (som heller ikke veksler med *Larsen*), er det her opført som et særligt navn.

Oluf, *Olluf*, *Olle* og *Ole* er også regnet for et navn. Oprindelse og udtale 1850 (*Wolle*) er ens, og de kan ogsaa bruges om samme mand (ombyttes).

Med *Salmand*, *Salmon* og *Salomon* og med *Clemen* og *Clemed* forholder det sig på samme måde.

Evert - *Edvard* kendes ca. 1850 som forled i *Edwardsen*, som udtaltes *Æ'wesen*. Navnet kunne mistænkes at være en "forbedret" form for *Ebbe*, men de to navne kan ikke ombyttes og er derfor regnet som selvstændige navne. De er også af forskellig oprindelse (*Everhard* - *Ebbi*), og staveformen *Ebi* kunne tyde på, at *Ebbe* er blevet udtalt med b. *Evert* er sikkert indkommen fra Holland, idet det findes i en familie, hvori også navnet *Dirik* - *Dirik* - *Dirk* forekommer (*Dirik Villumsen*, rådmænd i Tisted, *Dirik Edwardsen Galtrup* til Højriis).

Ville - *Vill* ligner noget *Villads*, men disse navne kan ikke ombyttes, *Villesen* og *Villadsen* heller ikke, skønt man skulle tro, at udtalen har været nær ens. Men *Villadsen* har måske været udtalt *med stød*, *Villesen* uden.

De Øvrige drengenavne frembyder ikke særlige problemer. Nogle af dem findes i to hovedformer, en almindelig (*Bertel* - *Mourits* - *Steffen* [*Stephan*]) og en form, der synes at være påvirket af udtalen (*Bartel* - *Moust* - *Stafen*). Den sidste form svarer i hvert fald til udtalen 1850.

Af pigenavnene opfylder *Anne* og det sjældent forekommende *Ane* alle betingelser for at kunne regnes som eet navn. Stavemåden *Ane* bliver først almindelig efter 1800; den skyldes måske præsternes opfattelse af, hvad bønderpiger burde hedde. Deres egne døtre hedder stadig *Anne* eller *Anna*.

Nogle pigenavne findes i flere former, hvoraf nogle må regnes for selvstændige navne. *Catrine* og *Karen* er egentlig det samme navn, men de kan ikke ombyttes; *Elisabet* kan veksle med *Lisbet*, men ikke med *Else*. Derimod synes *Birgitte*, *Berete* og *Birte* at være eet navn, idet de ofte bruges om den samme person. *Margrete* kendes også i formen *Grete*, således allerede 1678 i Skjoldborg, men desuden findes formen *Mergret*, tidligst i Skjoldborg 1643 (*Mergret Michelsdatter* død). Den sidste form har nok været udtalt med tryk på første stavelse og har da slet ikke lignet *Grete*, men begge former kan veksle med *Margrete*, så man kan ikke holde formerne ude fra hinanden.

Det samme er tilfældet med *Johanne*, *Johan* og *Jahan*. Den sidste form svarer vel til udtalen *Ja'en* fra 1850, men en pige, der var døbt *Johanne*, kunne dengang også kaldes *Hanne* (udt. *Ha'ne*). Denne form er ikke fundet 1700-1750, men den kan derfor godt have eksisteret, og i så fald dækker *Johanne* både *Jaen* og *Hanne*. Man kan blot ikke adskille de to navne.

Kirstine er ikke fundet som enkeltnavn; derimod findes det som forled i *Kirstine Marie*, men de, der bærer dette navn, kaldes også *Kirsten Marie*. Alligevel er de to navne her holdt adskilt, da *Kirstine* forekommer som efterled i dobbeltnavne, og her kan *Kirsten* ikke bruges.

De to navne *Marie* og *Mariche* kunne se ud til at være eet navn, *Marie* udtales jo *Mariq* (q betyder her en lignende lyd som tysk ch i ach). Men navnene synes at være holdt adskilt, så udtalen har nok alligevel været forskellig, måske har *Mariche* været udtalt *Marikke*. Navnet er vistnok indkommet med *Anne Mariche Bertelsdatter*, der var gift med *Mikkel Langballe til Nebel*. Hun var født ca. 1650. En sideform af *Marie* er *Marjæ*, der findes enkelte gange i *Nørhå*. Denne form, der tyder på en udtale med tryk på første stavelse, svarende til engelsk *Mary* og russisk *Marja*, er måske indkommet med *Marjæ Frantz datter*, der blev gift 1733 i *Nørhaa*. Men da *Marjæ* vistnok kan veksle med *Marie*, og udtalen af de to former måske har været ens, er de med forbehold regnet for eet navn.

Dorthea og *Dorte* er ganske sikkert eet navn, ligesom *Bodil* og *Boel*. Derimod er *Helvig* og *Hedvig* to navne, skønt de af og til forveksles. Det ser man bl.a. deraf, at det ene navn undertiden rettes til det andet. *Helle* er igen et andet navn, som ikke sammenblandes med de to foregående.

Resten af pigenavnene er uden tvivl selvstændige navne, og der er kun ubetydelige afvigelser i stavemåden for hvert enkelt navns vedkommende.

Navnenes udtale.

Som det før er nævnt, véd man ikke, hvorledes navnene blev udtalt i tidsrummet 1700-1750. Det kan imidlertid også være af nogen værdi for den, der vil vide noget om navneskik i en bestemt tid, at kende en yngre udtale, og der er derfor nedenfor givet eksempler på, hvorledes udtalen var ca. 1850.

Desværre er det ikke muligt at gengive udtalen rigtigt uden lydskrift, men denne skrift vil være uforståelig for de fleste, og der er derfor her anvendt almindelige bogstaver, selv om man derved kun kan angive den omtrentlige udtale. Stød er gengivet ved ' , medens et punktum bagved et bogstav betyder, at den til bogstavet svarende lyd er lang. Den form, navnene får, når -sen eller -datter føjes til, er undertiden tilføjet i parentes.

Christen udtales *Kræj.sten*, sammen med efternavn *Kræn* (*Christensen - Kræn*, *Christensdatter - Krænster*), *Peder - Pi.er* (*Pe'sen*, *Pe'ster*), *Laurits* og *Lars - Laust* (*Laustsen* eller *Lausten*, *Lauster*), *Tomas - Tames* (*Tamesen*), *Salmand* og *Salmon - Sal.man*, *Knud* — *Knuqd Knusen*), *Bertel - Ba.tel* (*Baltsen*, *Balsen*, *Balster*), *Jørgen - Jör'gen*, *Clemen - Klæ.mer* (*Klæmesen*), *Villads - Welles*, *Erik - Jer'ek*, *Just - Just* (*Justen*, *Juster*), *Mathias - Matiqs*, *Steffen - Sta.f.en*, *Mogens (Mu.n)s*, *Morten - Må.ten* og *Enevold - Jen.vol*. *Karen - Kå.ren*, *Kirsten - Kje.sten*, *Else - Æl.se*, *Dorte* og *Dorthea - Dor.ti*, *Johanne - Ja'en* eller *Ha'ne*, *Bodil - Bu.el*, *Gertrud - Gja.tro*, *Birte - Berti* og *Margrete - Magre't*.

Opkaldsesskik.

Ved kirkebøgernes hjælp kan man se, hvilke navne der er brugt, men i almindelighed ikke, hvorfor et barn har fået netop det bestemte navn.

I nogle tilfælde lader det sig dog gøre. De allerfleste forældre nævnes nemlig foruden med deres fornavn også med deres fadernavn, d. v. s. et navn, der er sammensat af faderens navn og -søn eller -datter. Når man véd, hvad et barns forældre hedder, kender man, derfor med det samme dets bedstefædres fornavn. Det viser sig nu ved en gennemgang af børnenes navne, at mange af dem bærer samme fornavn som en af deres bedstefædre. Det kan også let ses, at det især er de ældste drenge i hver familie, der således er opkaldt efter deres farfar eller morfar, og der er altså øjensynlig tale om en opkaldsesskik.

Ved at gennemgå hver enkelt families navne skulle man dernæst kunne se, i hvor høj grad man fulgte denne skik, men det vil være en uoverkommelig opgave. Mange af familierne flytter nemlig en del rundt, og det er svært og ofte umuligt at finde ud af, hvor de kommer fra og hvor de rejser hen. Man kan derfor ikke altid med sikkerhed sige, hvad de ældste drenge i disse familier hedder. I det hele taget kan det siges, at når man ikke véd, hvornår et forældrepar er viet, kan man ikke vide, om man kender deres ældste børn. I en del tilfælde er f.eks. det første barn i et ægteskab født og døbt i moderens hjemsovn.

Da opkaldsesskikkene imidlertid sikkert har været nogenlunde de samme i alle familier på egnen, kan man i stedet nøjes med at gennemgå de familier, om hvilke man tør antage, at man kender alle børnene eller i hvert fald de ældste. En sådan undersøgelse af 330 familier med mindst een dreng har vist, at i 242 eller 73,33 % af familierne er den først fødte dreng opkaldt efter en af hans bedstefædre. Farfaderen er opkaldt først i 42,73 % eller knap halvdelen af familierne, medens 25,15 % af forældrene har opkaldt morfaderen først. I 5,45 % af familierne er det ikke muligt at se, om den ældste dreng bærer sin farfars eller sin morfars fornavn, da disse er ens, men selv om morfaderen skulle være opkaldt i alle disse tilfælde, er farfaderopkaldelserne dog så dominerende, at man kan fastslå som opkaldsesskikkens første regel: *Farfaderen skal først opkaldes*.

Samtidig kan man rigtignok også se, at denne regel ikke blev fulgt i mere end halvdelen af tilfældene. Dette behøver ikke at betyde, at der var mange, der ikke gik efter reglerne, snarere viser det, at der kunne være forhold, som medførte, at andre opkaldsesemner blev mere kvalificerede. Hvis morfaderen, som man ville vente, var opkaldsesemne nr. 2, ville det i så tilfælde være ham, der havde størst chance for at "rykke op", og da det faktisk er ham, der oftest træder i farfaderens sted, tyder det for det første på, at den næste regel lød: *Morfader skal opkaldes efter farfader*, og dernæst på, at der fandtes regler, hvorefter opkaldsesemnernes "rangfølge" kunne forandres.

I mange tilfælde ser man, at morfaderen er kaldt op først, hvis det unge par kom til at bo i konens hjem. I andre tilfælde synes grunden at være den, at morfaderen har været mere anset end farfaderen. Dette forhold kunne let indtræffe her i Ty. Her var bønderne jo ikke som mange andre steder i landet delt i to skarpt adskilte klasser, der hver for sig omfattede omtrent ligestillede personer: gårdmænd og husmænd. Her kunne ejendommene have alle mulige størrelser fra 0 til over 20 tønder hartkorn, og ganske tilsvarende fandtes der i bondesamfundet alle mulige overgange fra arme husfolk til storbønder, der ejede mange gårde.

Her var den sociale rangskala altså ikke trinvist, men jævnt stigende, og dette medførte bl.a., at der ikke her, således som hvor der var skarpe klasser, kunne sættes bestemte grænser for, hvem man af standsmæssige grunde kunne gifte sig med. Derimod kan man vel nok sige, at chancerne for, at et ægteskab kunne komme i stand, blev mindre, jo større den sociale afstand mellem parterne var.

Men var denne afstand nu ikke stor nok til at forhindre ægteskabet, kunne den dog ofte give sig udslag, bl.a. ved at der blev taget mere hensyn til den enes slægt end til den andens. Var konens slægt nu den fornemste, fik ikke alene hendes fader, men også hendes moder og hendes øvrige slægt f.eks. en fortrinnsstilling som opkaldelsesemner fremfor mandens. Nu var det vist endda ofte sådan, at konen i de ”ulige” ægteskaber var den fornemste. Det var nemlig en gammel anskuelse, bygget på erfaringer, at det ikke gjorde noget, om en rig pige fik en fattig karl. De skulle nok klare sig. Derimod troede man, at det ville ende galt, hvis en rig karl ægtede en fattig pige, og gamle folk kan fortælle eksempler på, at en karls familie har forhindret et sådant ægteskab.

Endnu et forhold kunne bevirke, at morfaderen blev kaldt op først. Hvis han var død, men farfaderen endnu levede, synes det at være en regel, at den første dreng i et ægteskab skulle bære hans navn.

I det hele taget var det meget almindeligt, at folk kaldte afdøde slægtninge op, først og fremmest deres egne søskende og dernæst også deres forældres. Fjernere slægtninge kunne også komme i betragtning, når de var døde. Således blev en dreng, der var døbt i Nors 1776, kaldt Christen Nordentoft efter moderens fætter Christen Poulsen Nordentoft, der døde 1772 på Nordentoft, ung og ugift.

Meget ofte var det netop unge mennesker, der døde uden afkom, som blev kaldt op. Deres navn og deres minde blev derved bevaret, for selvfølgelig fik ethvert barn at vide, hvem det var opkaldt efter. Måske har også gamle forestillinger om, at den døde levede videre i det barn, der var opkaldt efter ham, spillet ind. I hvert fald var det en almindelig tro, at et barn kom til at ligne den, det var opkaldt efter.

Ældre, barnløse slægtninge blev også ret ofte kaldt op, men oftest før de var døde. Det kunde måske betale sig!

Hvis man undersøgte, hvem hvert forældrepar i herredet havde opkaldt deres børn efter, ville man på samme måde som ved farfader- og morfaderopkaldelserne kunne vise med talmateriale, i hvor høj grad de ovennævnte opkaldelsesskikke blev fulgt. Det lader sig blot ikke gøre, og det vil næppe være umagen værd at sætte en større undersøgelse i gang med dette formål for øje. En stikprøve må være tilstrækkelig, hvis den viser, at man oftest rettede sig efter disse regler.

En sådan stikprøve, omfattende 13 familier med i alt 71 børn, viser, at følgende synes at være blevet kaldt op: Farfar 9 gange, morfar 9 gange, farmor 9 og mormor 7 gange. Forbrødre, fastre, morbrødre og mostre, der var døde som unge, er opkaldt 14 gange, døde søskende 8 gange, oldeforældre 5 gange, morfarbror (død) 2 gange og farfaster (død) 1 gang. I eet tilfælde er en mormosters mand opkaldt, og i et andet faderens første kone. For de resterende 5 børns vedkommende har det ikke med sikkerhed kunnet afgøres, hvem de er opkaldt efter.

Stikprøven bekræfter altså, at *afdøde slægtninge skal kaldes op*.

Desuden giver den et eksempel på, at en mands første kone er opkaldt i hans andet ægteskab. En undersøgelse viser, at dette var almindeligt, og at det som regel var den første datter af andet ægteskab, der fik den første kones navn. Fra 1700-1750 er der i herredets kirkebøger fundet 34 eksempler på, at en mand i sit andet ægteskab har fået mindst een datter. I de 32 tilfælde er den først fødte datter kaldt op efter mandens første kone.

I alle tilfælde, hvor en kone har fået mindst een søn med sin anden mand, er den først fødte søn opkaldt efter hendes første mand, altså: *Afdød ægtefælle skal kaldes op før alle andre*.

Stikprøven viser også, at langt de fleste børn er kaldt op efter personer i den nærmeste slægt. Der ses dog også eksempler på, at andre er kaldt op. Peder Andersen Ryltofts søn Hartvig, der blev døbt i Hundborg 1722, er sikkert kaldt op efter Hartvig Kaas til Faddersbøl, der døde 1704, og Svend Bundgaard søn Gunder Svendsøn, døbt i Skjoldborg 1735, må være kaldt op efter præsten hr. Oluf Kamps fader Gunder Svendsøn.

Fra tidligere tid kendes et par ganske sikre eksempler på, at præst og herremand er kaldt op. Christen Klemedsøn fik 1656 en søn døbt i Skjoldborg, og Kirkebogen tilføjer efter hans navn Jørgen ”efter den salig mand Jørgen Høg til Todbøl, deres husbond”. 1675 døbt i Skjoldborg Povel Paascke, søn af Laurits Nielsøn i Ås, og det er her den i 1673 afdøde sognepræst, hr. Povl Paaske, der er kaldt op.

Det er muligt, at præst og herremand er kaldt op i flere tilfælde end de ovennævnte. Har man kun anvendt de opkaldtes fornavn, og dette er et af de almindelige navne, er det blot umuligt at afgøre. Det er dog påfaldende, at navnet Anders er saa hyppigt i Sjørrind sogn fra 1700-1725. Det er da det almindeligste navn efter Christen, idet 19 drenge hedder Anders og 26 Christen, mens kun 14 hedder Jens, Skulle nogle af disse drenge mon være opkaldt efter hr. Anders Harding, der var sognepræst i Sjørrind fra 1704-1720 og prøvst fra 1714? Fra 1725-1750 er der i hvert fald ikke flere drenge, der bliver kaldt Anders end ”normalt” for egnen.

Bondestandens fornemste folk, de, der i kirkebøger og retsdokumenter tituleres ”Velfornemme Seigneurs”, synes også at være blevet kaldt op udenfor slægten, men det er vanskeligt at give sikre eksempler herpå fra tiden 1700-1750, fordi det på grund af manglende ældre kilder er svært at afgøre, om en fornem mand er i familie med et barn, der er opkaldt efter ham eller ikke.

I almindelighed kan man dog vist godt sige, at opkaldelser efter folk udenfor familien var en undtagelse, ikke en regel. Men den tanke, der lå bag ved disse opkaldelser, var naturligvis den samme, som gav sig udtryk i familieopkaldelserne. Man ville ære og bevare de opkaldtes navn og deres minde.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1953, side 53-81)